

60ο Γυμνάσιο Αθηνών

Βυζαντινό
και Χριστιανικό
Μουσείο Αθηνών

Τα εν οίκω, εν δήμω

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 60^ο Γυμνάσιο Αθηνών

Τάξη/Τμήμα : Β2

Αριθμός μαθητών: 20

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 11

Αριθμός Ελλήνων μαθητών: 7

Αριθμός μαθητών με ένα γονέα αλλοδαπό: 2

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Ουκρανία, Καμερούν.

Θρήσκευμα: 4 Μουσουλμάνοι και 16 Χριστιανοί μαθητές

Προφίλ της τάξης: Οι μαθητές έχουν καλές σχέσεις μεταξύ τους, ωστόσο, είναι εμφανές ότι προτιμούν να έχουν πιο στενές επαφές με τους μαθητές με τους οποίους έχουν κοινή καταγωγή. Τέσσερις μαθητές έχουν αδυναμία στη χρήση του γραπτού λόγου παρά το ότι ζουν πολλά χρόνια στην Ελλάδα.

Ονόματα εκπαιδευτικών: Μαρία Γνησίου, Αθηνά Πλευριτάκη

Μουσείο: Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών

Ονόματα μουσειοπαιδαγωγών: Πάνος Βοσνίδης, Στάθης Γκότσης

Στόχοι

Οι στόχοι του προγράμματος είναι, καταρχάς, γνωστικοί, καθώς οι μαθητές αποκτούν γνώσεις για την καθημερινή ζωή στο Βυζάντιο αλλά και για τις συνήθειες της καθημερινής ζωής σε διάφορες φάσεις του ελληνικού πολιτισμού μέσα από τα μαθήματα της Ιστορίας και των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Επιπλέον, οι μαθητές αναπτύσσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους μέσα από την ανάγνωση λογοτεχνικών και ιστορικών κειμένων αλλά και με τη συγγραφή των δικών τους κειμένων.

Συναισθηματικοί στόχοι, επίσης, τέθηκαν όπως η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των μαθητών, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η κατανόηση της συνεισφοράς όλων των λαών στον παγκόσμιο πολιτισμό, η αλληλεγγύη, η συνεργατικότητα, η αυτοεκτίμηση, η κριτική σκέψη, η αυτενέργεια.

Οι κιναισθητικοί στόχοι που τέθηκαν αφορούσαν τη δημιουργία ζωγραφικού έργου αλλά και τη φωτογράφιση των αντικειμένων του μουσείου.

Στους ψυχοκινητικούς στόχους εντάξαμε τη χρήση του διαδικτύου ως ερευνητικού εργαλείου, την εκμάθηση της αναζήτησης πληροφοριών μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του διαδικτύου καθώς και την ορθή επιλογή τους.

Στο τέλος του πρότζεκτ ο μαθητής θα πρέπει:

- να γνωρίζει στοιχεία της καθημερινής ζωής του Βυζαντίου αλλά και γενικότερα του ελληνικού πολιτισμού
- να κατανοεί λέξεις της καθημερινότητας στα ελληνικά αλλά και να τις αντιστοιχίζει με τις λέξεις της δικής του γλώσσας
- να χειρίζεται λεξικά, βιβλία, εγκυκλοπαίδειες, το διαδίκτυο και να συντάσσει κείμενα
- να έχει εμβαθύνει τη γνώση του στην ιστορία του Βυζαντίου
- να αποκτά γνώσεις μέσα από, αλλά και να απολαμβάνει, ένα λογοτεχνικό κείμενο
- να εκτιμά την αξία των εκθεμάτων ως πηγή γνώσης

Συναισθηματικοί στόχοι:

- να αποκτήσει αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση, κριτική σκέψη
- να αναπτύξει ομαδικότητα, συνεργατικότητα, αλληλεγγύη
- να κατανοεί ότι η γνώση των πολιτισμικών διαφορών σημαίνει καλύτερη γνώση του εαυτού μας

Κιναισθητικοί στόχοι:

- να αναπτύξει δεξιότητες στη ζωγραφική, τη φωτογραφία, τις κατασκευές
- να καταλάβει ότι η τέχνη είναι συνδεδεμένη με την καθημερινότητά του

Διαπολιτισμικός στόχος:

- να κατανοεί ότι η διαφορετικότητα οφείλεται σε κλιματολογικές, πολιτιστικές, θρησκευτικές ιδιαιτερότητες
- να αντιλαμβάνεται ότι υπάρχουν κοινά και διαφορετικά στοιχεία σε κάθε πολιτισμό
- να εκτιμά ότι ο παγκόσμιος πολιτισμός είναι το σύνολο των επιμέρους πολιτισμών

Μέθοδοι διδασκαλίας

- Ομαδοσυνεργατική, διερευνητική, μαθητοκεντρική μέθοδος, βιωματική προσέγγιση, διάλογος.
- Μέσα από τη γνώση των διαφόρων αντικειμένων κατανοούν οι μαθητές τη σύνδεση της τέχνης με την καθημερινή ζωή.
- Επιπλέον, ασκούνται στο να συνεργάζονται αρμονικά, να ανταλλάσσουν γνώμες και να προσεγγίζουν τις διαφορετικές απόψεις.

Σύνδεση με το Πρόγραμμα Σπουδών

Διαθεματικές δραστηριότητες που αφορούν τα ήθη, τα έθιμα και τις καθημερινές δραστηριότητες και άπτονται των μαθημάτων της Λογοτεχνίας, της Ιστορίας και των Καλλιτεχνικών.

Υλοποιούνται οι βασικές αρχές του Νέου Σχολείου

- Μαθητοκεντρικότητα
- Ο μαθητής μαθαίνει πώς να μαθαίνει
- Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης
- Σύνδεση σχολείου με την κοινωνία.

Δράσεις

19/1/2013: Παρακολούθηση επιμορφωτικής ημερίδας που έγινε στις 19/1/2013 στο ξενοδοχείο Τιτάνια των Αθηνών με τίτλο «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης». Παρουσιάστηκαν οι στόχοι του προγράμματος, οι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, οι εργασίες συναδέλφων που συμμετείχαν τα προηγούμενα χρόνια στο πρόγραμμα και έγινε η γνωριμία με τους μουσειοπαιδαγωγούς.

29/1/2013: Επίσκεψη των καθηγητών του σχολείου στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο. Συζήτηση για τα εκθέματα του μουσείου, ξενάγηση στους χώρους του, προγραμματισμός του εκπαιδευτικού προγράμματος. Ενδιάμεσα, έγιναν δύο συναντήσεις των καθηγητών φιλολόγων μεταξύ τους και με την καθηγήτρια των Καλλιτεχνικών για την οργάνωση του προγράμματος.

5/2/2013: Επίσκεψη των δύο μουσειοπαιδαγωγών στο σχολείο για 2 ώρες. Συζητήθηκαν η έννοια του μουσείου, η ιστορία και τα περιεχόμενα του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, ζητήματα διαχείρισης, συλλογής, φύλαξης και έκθεσης μουσειακών αντικειμένων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ανάγκη προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε τόπου. Οι μαθητές συμμετείχαν στη συζήτηση θέτοντας σχετικές ερωτήσεις και απαντώντας στα θέματα που δημιουργούνταν σε ό,τι αφορά τα μουσεία και το παρελθόν των κοινωνιών. Για την καλύτερη προετοιμασία της επίσκεψης στο Βυζαντινό Μουσείο, καθώς και για την εισαγωγή των μαθητών στον τρόπο ερμηνείας των υλικών καταλοίπων των κοινωνιών μιας ιστορικής περιόδου, ζητήθηκε από τους μαθητές η

καταγραφή των βασικών καθημερινών δραστηριοτήτων τους. Παράλληλα, ζητήθηκε να σημειώσουν και τα αντικείμενα εκείνα που χρησιμοποιούν στη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων. Από τους καθηγητές ζητήθηκε να καταγράψουν οι μαθητές ένα έθιμο από την πατρίδα τους. Επίσης, τους ζητήθηκε, αν μπορούν, τα παραπάνω να γραφτούν και στη μητρική τους γλώσσα εκτός από τα ελληνικά.

8/2/2013: Οι μαθητές με τους καθηγητές τους πήγαν στην αίθουσα της πληροφορικής και μπήκαν στην ιστοσελίδα του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου. Εκεί παρατήρησαν κάποια από τα εκθέματα, τα αναγνώρισαν και εξέφρασαν τα σχόλιά τους για αυτά. Στη συνέχεια κάποιοι μαθητές εκδήλωσαν το ενδιαφέρον να αναζητήσουν πληροφορίες για τα βυζαντινά κοσμήματα.

19/4/2013: Επίσκεψη στο Μουσείο: Οι μαθητές συμμετείχαν στην εκπαιδευτική δράση που αφορούσε στον εξοπλισμό και τη λειτουργία ενός βυζαντινού σπιτιού. Η συζήτηση επικεντρώθηκε σε αντικείμενα της μόνιμης έκθεσης του μουσείου που κατασκευάστηκαν για να επιτελούν διαφορετικές καθημερινές ανάγκες (π.χ. φωτισμός). Η εύρεση αυτών των αντικειμένων, η παρατήρησή τους και η προσπάθεια ερμηνείας τους οδήγησε με επαγωγικό τρόπο στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για μια πολύμορφη κοινωνία, στοιχείο που αξιοποιήθηκε για τον εντοπισμό αντίστοιχων διαπολιτισμικών δεδομένων στο σήμερα.

Εικόνα 1. Συζήτηση για τον εξοπλισμό και τη λειτουργία ενός βυζαντινού σπιτιού μπροστά στα εκθέματα.

Εικόνα 2. Ερωταποκρίσεις μπροστά στα εκθέματα.

Εικόνα 3. Αντικείμενα καλλωπισμού.

Εικόνα 4. Μυροδοχεία.

Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με την πραγματοποίηση της διαδικασίας που ακολουθούν οι επιστήμονες για τα υλικά κατάλοιπα του παρελθόντος (π.χ. ιστορικοί και αρχαιολόγοι). Οι μαθητές οργανώθηκαν σε τέσσερις ομάδες εργασίας: ομάδα καταγραφής αντικειμένου (όπου σε κανονικά δελτία εισαγωγής αντικειμένων του ΒΧΜ, έγραψαν μια σύντομη περιγραφή, τις διαστάσεις και τη χρήση ενός αντικειμένου), ομάδα σχεδίου (όπου για κάθε καταγεγραμμένο αντικείμενο θα υπήρχε κι ένα λεπτομερές σχέδιο), ομάδα φωτογραφίας (έγινε φωτογράφιση του κάθε καταγεγραμμένου αντικειμένου) και, τέλος, ομάδα σύνθεσης (που θα έπρεπε να αναζητήσει τα κοινά στοιχεία των καταγεγραμμένων αντικειμένων από το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο με τα αντικείμενα εκείνα που χρησιμοποιούν οι ίδιοι οι μαθητές στις βασικές τους καθημερινές ανάγκες και να προβούν σε ερμηνείες ή συμπεράσματα).

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στο μουσείο επιδιώχθηκε η κατά το δυνατόν «ανοικτή» ερμηνευτικά προσέγγιση των επιλεγμένων αντικειμένων με την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, την παρατήρηση, την ανάκληση προηγούμενων γνώσεων και εμπειριών, τη σύγκριση του άλλοτε με το παρόν. Έγινε προσπάθεια ένταξης των αντικειμένων/θεμάτων στο ευρύτερο πλαίσιο του βυζαντινού κόσμου ως ενιαίου, αλλά όχι ομοιόμορφου, πολιτισμικού χώρου.

22/4/2013: Έγινε γραπτή αξιολόγηση του προγράμματος από τους μαθητές στα αντίστοιχα φύλλα αξιολόγησης που τους δόθηκαν από τους καθηγητές.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, το οποίο διήρκεσε από τον Φεβρουάριο ως τον Μάιο 2013, οι μαθητές εκπόνησαν γραπτές εργασίες στις οποίες κατέγραφαν έθιμα των χωρών τους, παροιμίες, αντικείμενα της καθημερινής ζωής και καθημερινές δραστηριότητες τόσο στα ελληνικά όσο και στις δικές τους γλώσσες, ενώ τους δόθηκε η δυνατότητα από τους καθηγητές στην τάξη - όπως και από τους μουσειοπαιδαγωγούς στο μουσείο - να μιλήσουν για τη ζωή στην πατρίδα τους, για τις καθημερινές συνήθειες, για τη θρησκεία τους κ.λ.π., με αφορμή το βίο των βυζαντινών, τα κείμενα λογοτεχνίας και τα εκθέματα του μουσείου.

Η συνεργασία μεταξύ των καθηγητών και η συνεχής και αδιάλειπτη συνεργασία με τους μουσειοπαιδαγωγούς οδήγησαν στην επιτυχή έκβαση του προγράμματος.

Μαθησιακοί πόροι: βιβλία, διαδίκτυο, εικόνες, φύλλα εργασίας.

Μέθοδοι και τεχνικές: ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, διερευνητική μέθοδος, βιωματική προσέγγιση, θύελλα ιδεών, διάλογος, ανάπτυξη κριτικής σκέψης, χρήση νέων τεχνολογιών.

Αξιολόγηση

Δόθηκε φύλλο αξιολόγησης στους μαθητές μετά την επίσκεψη στο Μουσείο. Γενικά, τα παιδιά ωφελήθηκαν από το πρόγραμμα και βοήθησαν από τον χώρο του Μουσείου. Γνώρισαν καλύτερα τον πολιτισμό και τις συνήθειες των χωρών από τις οποίες προέρχονται οι συμμαθητές τους. Οι μαθητές με αδυναμίες στα μαθήματα είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε δραστηριότητες και να ξεπερνούν έτσι τις όποιες αδυναμίες τους, ενώ οι μαθητές με υψηλή επίδοση είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν τις κλίσεις στη ζωγραφική, τις γλωσσικές τους ικανότητες κ.λ.π. Το μάθημα έγινε πιο ενδιαφέρον, το σχολείο ανοίχτηκε στην κοινωνία, το μουσείο έγινε ένας προσιτός και ελκυστικός χώρος.

Για εμάς τους εκπαιδευτικούς έγινε κατανοητό ότι στις τυχόν εκπαιδευτικές μας δράσεις δεν πρέπει να αποκλείουμε αλλοδαπούς μαθητές. Υπήρξε πολύτιμη εμπειρία.

